

ZAGREBU

*Povrh starog Griča brda
Kao junak lijep i mlad,
Smjele glave, čela tvrda,
Slavni stoji Zagreb-grad;
Živ, ponosit,
Jak, prkosit,
Kad slobode plane boj.
Tko tu kličo ne bi:
Slava, slava tebi,
Zagreb-grade divni moj!
August Šenoa*

Ovim početnim stihovima pjesme posvećene Zagrebu, iz srca i pera najzagrebačkijeg pjesnika Augusta Šenoa (1838-1881), potomka čeških doseljenika, praškoga studenta, jednog od najvećih hrvatskih književnika, kročimo u 1994. godinu i k 900-toj obljetnici grada. Točnije, riječ je o obljetnici osnutka Zagrebačke biskupije (1094.g.) s kojim započinje prava povijest našega grada, iako prvi tragovi čovjekove nazočnosti na širem području grada potječu još iz pretpovijesnih vremena.

Biskupiju je utemeljio ugarski kralj Ladislav, koji je nakon smrti posljednjeg iz hrvatske kraljevske obitelji Trpimirovića (1091.), preuzeo prijestolje po tatzbinskoj liniji. Prvog biskupa Duha, podrijetlom Čeha, ustoličio je član kraljevske kancelarije i dvorski kapelan.
Zagrebe, sretno !

P O Z I V

Na temelju članka 14. Statuta Hrvatsko-českoga društva, sazivam redovnu Skupštinu

dana **27. veljače 1994.** (nedjelja)
u 10 sati, Mala dvorana Muzeja
Mimara, Rooseveltov trg 1

Predlažem sljedeći

DNEVNI RED:

1. Otvaranje Skupštine
2. Izvješća:
 - a) o radu Predsjedništva u razdoblju između dviju Skupština (21.02.1993. - 27.02.1994.)
 - b) Financijsko izvješće i završni račun za 1993. godinu
3. Izvješće Nadzornog odbora
4. Rasprava o izvješćima
5. Plan rada za 1994. godinu
6. Izbor:
 - a) Predsjednika
 - b) Predsjedništva
 - c) Nadzornog odbora
7. Pitanja i prijedlozi

Molimo da se odazovete pozivu kako bismo na vrijeme obavili sve obveze koje nam predstoje.

Predsjednik:
Mate Relja, prof.

Upozoravamo članove da je ovo službeni poziv na godišnju skupštinu!

AKTIVNOSTI U PROTEKLIM RAZDOBLJU

OSNIVAČKA SKUPŠTINA ČEŠKO - HRVATSKOG DRUŠTVA U PRAGU

Više od godine i pol dana nastojalo je naše Društvo angažirati svoje prijatelje i poznanike, poznavatelje Hrvatske i ljubitelje njezinih ljepota i vrijednosti, za osnutak pandan društva u Češkoj. Samo tako bi, naime, naši osnovni ciljevi postojanja postali odskočna daska za poželjni daljnji razvoj svestranih kulturnih, znanstvenih, gospodarskih, turističkih, športskih i drugih odnosa sa češkim narodom, jer prijateljstvo ovih dvaju naroda je njihov najveći kapital i zalag. Vijest inicijativnog odbora Češko - hrvatskog društva (ČHD) i Lige za ljudska prava, prava djece i mladeži, da će u srijedu 24. 11. 1993., u kazališnoj sali Eurokluba, usred Praga biti osnovano ČHD, privukla je našu pozornost. Htjeli smo donijeti novi broj glasila *Susreti*, bogati propagandni materijal o Republici Hrvatskoj, pripremiti kulturni program i podlogu za razgovore o mogućoj suradnji. Vrijedna pažnje bila je već potraga za sponzore prijevoza, među kojima su posebno susretljivije bile tvrtke *CSA*, *Turistička agencija CSAD Kličov*, *Croatia airlines* i *Institut za turizam*. Press cocktail, oko kojeg se cijeli događaj koncentrirao, zajedno s izložbom fotografija Tonija Hnojčika, bio je u češkoj metropoli dosada najveća invazija hrvatskog lobija. Na osnivačkoj skupštini bila je nazočna, uz brojnu delegaciju HČD, i delegacija Saveza Čeha u RH, te NIU Jednota.

Iako je Pragom zavladao zima, posjećenost spomenutog događaja bila je značajna. Ne samo praški posjetitelji, dali su naslutiti da računaju s razvojem prijateljstva. U službenim i neslužbenim razgovorima u predvorju, potvrđivala se odlučna kompaktnost češko - hrvatskog prijateljstva. Bili su tu političari, poduzetnici, sveučilišni profesori, prevoditelji, studenti, hrvatski građani dugotrajno nastanjeni u Češkoj, novinari i drugi.

Nakon dobrodošlice gostima, koju je

izrazio u ime organizatora *Eduard Valašek*, tajnik Lige za ljudska prava, prava djece i mladeži, izveden je kulturni program u kojem su praška djeca pročitala isječke iz stvaralaštva čeških zemljaka iz Daruvara, konkretno Lydije Lacina i Josipa Zamostnog. Pozdravni govori u nastavku skupa bili su na visokoj razini.

Dr. Ljubomir Antić, predsjednik Odbora za ljudska prava i prava etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina Sabora RH, rekao je da nema većeg zadovoljstva za čovjeka koji se bavi politikom nego biti kod čina u čijem je središtu prijateljstvo među narodima. Uz to, prijateljstvo između češkog i hrvatskog naroda se davno rodilo, tako da će se osnivanjem ČHD i dalje održavati i njegovati. "U istoj državnoj tvorevini bili su Hrvati i Česi često okrenuti jedni prema drugima. Na kraju prošloga stoljeća u Prag je došla velika grupa studenata koja je u Hrvatsku donijela znanje i iskustvo, npr. *Stjepan Radić*. Česi su bili prvi turisti u Hrvatskoj, prvu nogometnu loptu donijeli su u Hrvatsku iz ovih krajeva..." rekao je. On drži da su najjača spona između dvije države Česi u Hrvatskoj i Hrvati u Češkoj.

Osnivanje ČHD, vrlo značajne nevladine organizacije, visoko je ocijenio prof. *Zlatko Stahuljak*, veleposlanik RH u RČ. Naveo je da tako nastaju niti prijateljstva i uzajamno poštovanje. Hrvatska diplomacija nije zabilježila niti jedan ozbiljniji slučaj narušavanja zakona od strane hrvatskih državljana u Češkoj. Češki građani neće zaboraviti gostoljubivost i ljubav s kojima ih je hrvatski narod 1968.g. primio u svoje domove, dok mi opet nikada nećemo zaboraviti pomoć tijekom domovinskog rata, kada je 3000 djece smješteno u Češku. U Češkoj republici se osjećala potreba za takvom organizacijom koja će izrastati iz zdrave jezgre i okupljati dobre ljude. Tradicija prijateljstva se treba i dalje razvijati. Pri kraju govora prof. Stahuljak je naveo da je posebno priznanje zaslužio *E. Valašek* i njegovi prijatelji iz Lige, čijom djelatnošću se realizirala inicijativa osnutka ČHD.

Ing. Siniša Njegovan Starek, zastupnik češke i slovačke manjine u Saboru RH, pročitao je zabilješke iz 1991.g. nastale u Lipiku, u kojima su se našla i imena

prisutnih osnivača ČHD, koji se nisu bojali dopremiti pomoć u Lipik i razvijati prijateljstvo u najtežim trenucima za češku manjinu i hrvatski narod.

U ime g. *Milana Uhdea*, predsjednika parlamenta Češke republike, nazočne je pozdravio *ing. Josef Pavel*, predsjednik Peticijskog odbora za ljudska prava i narodnosti. Naveo je i nužnost udruživanja građana (Hrvata) u Moravskoj, a u interesu cijele akcije.

Dr. Vaclav Benda, predsjednik Kršćansko - demokratske stranke, bio je još pun dojmova iz nedavne posjete Zagrebu, dijelom tragičnih i upozoravajućih, a dijelom sokolećih. Od samoga početka rata (ljetu 1991.) njegova je stranka jednodušno ocijenila situaciju kao sudar postkomunističkih i demokratskih snaga. Zato u potpunosti podupire RH u njenom nastojanju za ostvarenjem mira, pravednosti i demokratskog razvoja. Hrvatska i Slovenija su, kako je rekao, dijelovi srednjeeuropskog prostora, tako da ne preostaje ništa drugo osim njegovanja ovoga prijateljstva.

Zastupnica u parlamentu, gđa. *Gerta Mazalova*, govorila je o financijskoj pomoći vlade, te ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatskoj. "Uvijek, kada Zemlja trpi, i mi, njezina djeca, to osjećamo. Financijska pomoć nije sve što ćemo pružiti Hrvatskoj."

Zatim je, u ime Saveza Čeha i cijele češke manjine u Hrvatskoj, govorila *Lenka Janota*. Njezine su riječi bile pune zahvalnosti za svu pomoć koju je Češka pružila stradalom pučanstvu Hrvatske. Uputila ih je ne samo oficijelnim organima, već cijelom češkom narodu koji je s nama suosjećao. Informirala je o 15 000 Čeha u Hrvatskoj, miroljubivim ljudima, orijentiranim na progres, radišnim, 4. i 5. generaciji čeških doseljenika koji su sačuvali jezik, kulturu i običaje, što je danas pouzdani most koji povezuje hrvatski i češki narod. Pretpostavka za današnje prijateljstvo su gospodarske i kulturne veze koje će manjina podupirati, naglasila je.

Srdačno je primljen govor *prof. Mate Relje*, predsjednika HČD iz Zagreba. "Kada papa prvi puta kroči u jednu državu klekne i poljubi zemlju. Kako je moja ljubav prema Češkoj i Pragu, kao i poštovanje češkog naroda tako veliko htio bih učiniti isto... u Zagrebu čuvam

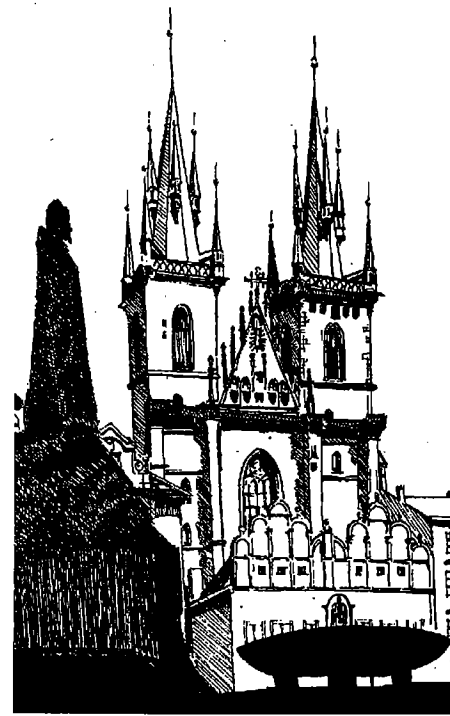
grumen češke zemlje." Češkim je prijateljima i Ministarstvu inozemnih poslova RČ, Odboru za nevladine i odnose sa zemljacima, poklonio monografije.

Svečanost su pozdravili i: *dr. Ondřej Havlin*, veleposlanik RČ u Zagrebu; *Igor Klimovič*, član Gradskog vijeća Praga; *Josef Valenta*, predsjednik Češke besede iz Daruvara; *ing. Zdenko Prochaska*, predsjednik Češke besede iz Zagreba; *prof. Predrag Jirsak*, književnik i bohemista, HČD Zagreb; te *Karel Makonj*, direktor kazališta "Minor" iz Praga.

Večer je završena nastupom *Alberta Stiglića* kantautora iz Zagreba.

Ciljem cijele ove akcije bila je težnja da se pronikne u svijest šire javnosti. Kocka je bačena !

Zdenka Taborski

TEMELJI PRIJATELJSTVA I SURADNJE

Koncem studenoga predbožično je raspoloženje već ispunilo sve pore češke metropole. Snijeg koji je pao desetak dana kasnije nego kod nas, na jugu, upotpunjavao je vanjski ugođaj, ali i unosio kaos u prometnu gužvu. Broj od milijun i dvijesto tisuća građana Praga, na sedamdesetak kvadratnih kilometara gradskog prostora, uvećan je brojnim stranim turistima i neturistima. Tih su dana svi oni zavirivali u, uvoznom robom opskrbljene, izloge trgovina, ponešto i kupujući, balansirali između štandova s hamburgerima, egzotičnog voća i suvenira, klizajući se zaleđenim otocima zaostala, neočišćena snijega. Čitave su godine gradske vlasti pripravne na snježnu pošast, ali kada ona stigne, uvijek su iznenađene, kažu Pražani. Sto se toga tiče, Zagrepčani koji su se tu zatekli, osjećali su se kao kod kuće. Ali snažno pulsiranje društvenog, osobito kulturnog života Praga, uvjerava nas da hrvatska metropola tek kaska za zapadnjačkim ritmom, u koji se Prag spremno uključio.

Dana 24. studenoga, predstavnici Hrvatsko - češkoga društva iz Zagreba bili su gosti pri utemeljenju *Češko - hrvatskog društva u Pragu*, a pridružili su im se i predstavnici češke nacionalne manjine u Hrvatskoj, okupljene oko Saveza Čeha i Češke besede u Zagrebu i Daruvaru.

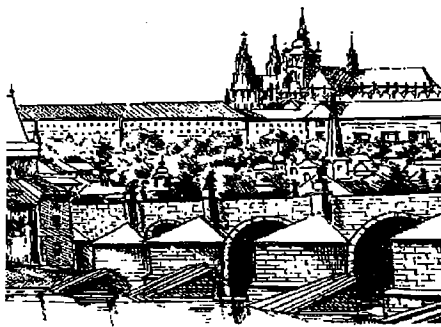
Češko - hrvatsko društvo registrirano je 11. studenoga 1993. u Ministarstvu unutrašnjih poslova Češke Republike, a u svome Pravilniku ističe osnovnu zadaću - ostvarivanje i produbljivanje suradnje između Češke Republike i Republike Hrvatske na nevladinoj razini, iniciranje, ostvarivanje i koordiniranje suradnje između kuturnih, znanstvenih, školskih, športskih, humanitarnih, turističkih i gospodarskih udruženja, institucija, organa i subjekata Češke Republike i Republike Hrvatske. Inicijator osnivanja CHD jest *Liga za ljudska prava, prava djece i mladeži* Češke Republike. Iza toga naziva, stoje ljudi koji gaje iskreno prijateljstvo prema Hrvatskoj, dokazano nizom akcija u tijeku triju proteklih godina.

Utemeljenju Društva prisustvovala su utjecajne osobe političkog, kulturnog i

znanstvenog života obiju zemalja. U Europskom domu, uz predstavnike HČD iz Zagreba, našla se i delegacija češke manjine iz Daruvara. Predstavnici manjine primljeni su u audijenciju kod Ministra kulture i školstva, te praškog nadbiskupa *msgr. Miloslava Vika*. Zahvalivši na dosadašnjoj moralnoj podršci i materijalnoj pomoći, u svoje ime i u ime svoje države, delegacija je zamolila za pomoć pri školovanju češke djece. Nadbiskupu Viku iskazana je želja da 90% katolika, koliko ih je među Česima na daruvarskom području, sluša sv. misu na češkome jeziku, osobito u župama s pretežitim češkim življem. Msgr. Vlk je sa zanimanjem saslušao podatke o životu češke manjine, dvijesto godina prisutne na tlu Hrvatske, i obećao posjetiti češke vjernike u Hrvatskoj čim to bude moguće.

Rekli bismo, uspjeli koraci u uspostavljanju sadržajnih kontakata, koji mogu i trebaju uvjeriti češku javnost da Hrvatska teži europskoj civilizacijskoj razini i skladnim odnosima. Položeni su temelji suradnje.

Manja Hribar

REKLI SU O POSJETI PRAGU:

Božidar Grubišić - U Pragu je bilo lijepo, svečano i na visokoj razini. I veselo, zbog dobrog djela kojemu smo, nadamo se, i mi ponešto pridonijeli. Za nas i za naše partnere u Češkoj bit će važno da zajednički krenemo u suradničke pothvate koji će imati domete u približavanju i iskrenom prijateljstvu obiju zemalja. To trebamo činiti i kao društvo, a još više kao pojedinci.

Mate Relja - Tih su dana bili puni stupci svjetske štampe o katastrofičkom prorokovanju jedne sekte u Ukrajini ... mislim da se zove "Bijelo bratstvo", i prema tom zlogukom proročanstvu upravo 24. studenoga, trebalo je doći do smaka svijeta. Hvala Bogu, do smaka svijeta nije došlo, nego suprotno - svjedočili smo jednom činu koji predstavlja klicu življenja, a to je osnivanje Češko-hrvatskoga društva u Pragu.

Zdenka Taborski - Pet godina sam živjela u Pragu i nakon što sam ga napustila, shvatila sam, da sam jedino tamo imala osjećaj da mogu dotaći nebo. I upravo kada sam počela gubiti senzibilitet Češke republike, ponuđeno mi je da službeno putujem u Prag. Pet praških dana... za mene su to bili sati divni i tužni, kao kad ti netko na pola dana posudi sreću a ti cijelo vrijeme znaš da je to puka posudba... Postojanje Češko - hrvatskoga društva u Pragu i Hrvatsko - češkoga društva u Zagrebu treba napuniti sadržajem. Opravdati ga. Inače nema smisla. Osobno mislim da imam dostatan istraživački živic i strast, kao novinar, da se uključim u njegovo djelovanje. Suradnji se veselim mnogo i još više od toga.

MEĐUNARODNA KULTURNA SURADNJA

Na javni poziv Ministarstva prosvjete i kulture RH za prijavu prijedloga programa ostvarivanja međunarodne kulturne suradnje, u roku smo dostavili naš program za 1994. godinu, s kratkoročnim i dugoročnim zadacima: izdavanje dvojezične publikacije; istraživanje života i djela Andrije Ivana Bortulina; baza podataka o hrvatsko - češkim, odnosno češko - hrvatskim vezama; tečajna nastava češkog, odnosno hrvatskog jezika; hrvatsko - češki, odnosno češko - hrvatski rječnik. Takav ćemo program ponuditi, u okviru teza za izradu programa suradnje i Češko - hrvatskom društvu u Pragu.(V.B.)

SASTANAK SEKCIJE ZA INFORMIRANJE

U središtu razmatranja, na sastanku Sekcije za informiranje 18.01.1994.g., bio je odnos čeških medija prema Hrvatskoj i temama iz Hrvatske. Prema iznesenim zapažanjima, češki mediji uglavnom prenose agencijske vijesti, dok su komentari rijetki. Iako su mediji privatizirani, osjeća se izvjesna politička usmjerenost k zapadu, što u konkretnom slučaju, kada je o Hrvatskoj riječ, ukazuje na izostanak tradicijske povezanosti i po toj logici boljeg prepoznavanja prilika, odnosno posredovanja informacija. Tome vjerojatno u mnogome pridonosi činjenica da Češka novinska agencija ČTK još uvijek nema svojega predstavnika u Hrvatskoj, niti HINA u Pragu. Sve to govori u prilog potrebi iniciranja otvaranja putova i načina kvalitetnijeg protoka informacija, pa su s tim u svezi dogovorene i konkretne aktivnosti. (B.G.)

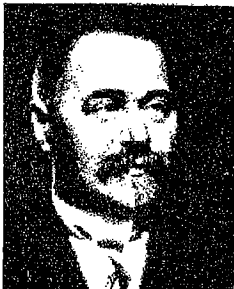
PRVI OGRANAK DRUŠTVA

Iako su naša nastojanja na osnivanju ogranaka diljem Hrvatske, nailazila i još uvijek nailaze na brojne teškoće objektivne naravi, napokon možemo javiti o bitnom pomaku i u tom području djelovanja. U Daruvaru se 28.01.1994.g. sastao inicijativni odbor, koji se u skladu sa Statutom obratio Predsjedništvu zamolbom da donese odluku o osnivanju ogranka, što je i učinjeno 01.02.1994. Više o tome, već na predstojećoj skupštini Društva. U inicijativnom odboru su *ing. Vladimir Bertić, Mladen Čop, Stjepan Galjan, Nedjeljko Pajtak i Zdenka Zvonarek*. (B.G.)

NOVI TEČAJ ČEŠKOG

Otpočeo je (27.01.1994.) novi ciklus tečaja češkog jezika, kojeg vodi, kao i ranije, prof. Zdenka Taborski. (B.G.)

STJEPAN RADIĆ I PRAG

U povodu stote obljetnice odlaska S. Radića na studije u Prag, organizirali su ga 27.01.1994., s *Knjižnicama grada Zagreba*, večer posvećenu Radiću i Pragu. Unatoč

brojnim vrijednim kulturnim događanjima toga dana u Zagrebu, puna čitaonica Gradske knjižnice svjedočila je o zanimljivosti teme, a nadahnuti govornici, povjesničar *Hrvoje Matković* i književnik *Dubravko Jelčić*, u cijelosti su opravdali očekivanja slušateljstva, pa i više od toga. U glazbenom dijelu sudjelovali su Radićevi potomci, unuka *Marija Radić*, skladateljica i unuk *Stjepan Radić*, pijanist. Pridružio im se pjevač *Vice Vukov* uz pratnju *Stjepana Mihajlinca* (klavir) i *Vaclava Bureša* (truba). (V.B.)

VIJESTI IZ ČEŠKE

O HRVATSKOJ NA SJEVERU - ZAPADU ČESKE

Miroslav Petr, novinar i urednik TACHOVSKOG DNEVNIKA iz Tachova u sjevero - zapadnoj Češkoj, član Češko - hrvatskoga društva iz Praga, objavio je u HORNOFALCKO - ČESKOM četverogodišnjem magazinu OZVENY, br. 4, opširnu reportažu pod naslovom Bio sam u Hrvatskoj - Pokušaj objašnjenja neobjašnjivog.

Kratkim prikazom povijesti bivše Jugoslavije, s naglaskom na odnosima između Hrvata i Srba, te prikazom početka i tijeka agresije na Hrvatsku, M. Petr je - koliko je to moguće u novinskoj reportaži - pokušao što objektivnije odgovoriti na pitanja: kako je došlo do rata i agresije na Hrvatsku i gdje tomu tražiti uzroke. Reportaža je ilustrirana dvjema ratnim fotografijama Tonija Hnojčika, fotoreportera češkog tjednika

Jednota iz Daruvara.

Hrvatskoj je bio posvećen i skup održan 1. prosinca 1993. u tachovskom FAIR PLAY klubu. Tom je prigodom Miroslav Petr intelektualcima Tachova, koji u klubu redovito održavaju skupove sličnoga karaktera, pokušao približiti hrvatsku ratnu zbilju, s posebnim osvrtom na ratom teško stradalou češku nacionalnu manjinu. Izlaganje i diskusija bili su popraćeni prikazivanjem dijapozitiva i fotografija. Unatoč činjenici što je ovaj, od Zagreba više od 800 km udaljeni sjevero - zapadni pogranični češki grad, zaokupljen svojim neriješenim odnosima sa Sudetskim Nijemcima, te i njegovi građani često podliježu stavu da ih se rat u dalekoj Hrvatskoj ne tiče, višesatno izlaganje praćeno je sa zanimanjem.

Manja Hribar

CONCERTINO PRAGA '94

I ove će se godine, po 29 puta, održati međunarodno radijsko natjecanje mladih glazbenika CONCERTINO PRAGA '94. Pravo natjecanja, za klavir, violinu i violončelo, imaju mladi glazbenici rođeni nakon 01.09.1978., putem radijskih organizacija udruženih u međunarodne radijske asocijacije i E.M.C.Y. (Europska unija glazbenih natjecanja mladih). Uz obveznu skladbu, koja je ove godine iz opusa Leoša Janačka, ocjenjuju se na natječaj pristigle magnetofonske snimke skladbi po vlastitom izboru, s time da barem jedna bude iz svjetskog repertoara. Prijave za natjecanje su do 30.04.1994., na adresu: CONCERTINO PRAGA 1994, Český rozhlas, Vinohradská 12, 120 99 Praha 2 (telefon 24 21 80 75/ fax 24 22 21 93). Dodatne informacije mogu se dobiti u našem Društvu.

ZABILJEŽILI SMO ZA VAS

EKOLOGIJA

O posljedicama industrijalizacije i prometa na prirodnu okolicu manje - više znamo i zaključujemo na temelju vlastitih iskustava. Međutim, prema podacima provedenih istraživanja (objavljenih 1991. g.), vrlo neugodno zagađivanje zraka uzrokuje jaka emisija dušičnih oksida, koja u Europi prosječno iznosi 25 kg godišnje po stanovniku. Na samom vrhu ljestvice najvećih zagađivača našla se tadašnja Češkoslovačka s 72 kg po stanovniku. Usporedbe radi, Luksemburg je imao 60 kg/stan, Danska 57 kg/stan, Francuska 31 kg/stan, V. Britanija 30 kg/stan, a Austrija 29kg/stan. Očigledno, češki ekolozi imaju pune ruke posla. (V.B.)

NUKLEARNE ELEKTRANE

Energetski potencijali Hrvatske su, prema riječima stručnjaka, veliki i ukoliko se ostvare nužna ulaganja u izgradnju malih hidroelektrana ne treba se plašiti za budućnost. Međutim, ima i onih koji konačna rješenja vide u izgradnji nuklearne elektrane i predlažu ugradnju te zamisli u dugoročnu strategiju zemlje. Tu ideju potiču i neke trenutne teškoće u razrješavanju odnosa sa Slovenijom oko NE Krško, ali se istodobno javljaju i otpori, jer neugoda izazvana černobilskom nesrećom nije potisnuta. No, kakva je situacija drugdje u svijetu? Prema podacima Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA BULLETIN br.2/1993) trenutno je u pogonu 424 nuklearke u svijetu, a 72 su u izgradnji. Češka, primjerice, ima u pogonu 4 nuklearne elektrane s ukupnom snagom 1632 MWe, a u izgradnji 2. Slovačka, pak, također 4 nuklearke ukupne snage 1632 MWe i 4 u izgradnji. Usporedbe radi, Krško ima ukupnu snagu 632 MWe. Po udjelu u proizvodnji električne energije, na prvom je mjestu Francuska s 72,9 %. Slovačka ostvaruje udjel od 49,5 %, a Češka 20,7 %. Černobil je zaista jedinstven slučaj u usporedbi s tolikim brojem nuklearki u svijetu, no ipak se zbilo, zar ne? (V.B.)

INVALIDI RADA

Savez invalida rada Hrvatske primljen je u prosincu 1993. g. u redovito članstvo Međunarodne federacije invalida rada i civilnih invalida (FIMITIC) sa sjedištem u Bonnu. Tu nepolitičku i nevladinu asocijaciju, sa savjetodavnim statusom pri UNESCO-u, čine nacionalna udruženja, među ostalima i Češke Republike. Hrvatski savez okuplja oko 60.000 invalida i do sada je ostvario određene kontakte s češkim udruženjem, ali se nadamo da će se, uz suradnju u okviru FIMITIC-a, uspješno razvijati i ova bilateralna. (B.G.)

TURIZAM

Prema objavljenim statističkim podacima, u razdoblju svibanj - kolovoz 1993. g., u Hrvatskoj su turisti iz Češke ostvarili 1,390.733, a turisti iz Slovačke 139.661 noćenje. Iako su u istom razdoblju i nadalje tradicionalno najbrojniji bili turisti iz Njemačke (1,420.727), Slovenije (1,314.902) i Italije (1,032.214), možemo slobodno konstatirati da su Česi ponovno otkrili Jadran. Nadamo se da ih je on prisvojio, te da će tijekom predstojeće ljetne sezone hrvatska ljetovališta ponovno ugostiti brojne češke turiste. Posebno pogodnu ponudu za češke i slovačke turiste dalo je HTP "Novi" iz Novog Vinodolskog, o čemu se podrobne informacije mogu dobiti u našem društvu.

LEKTIRA

U obveznu lektiru za drugi razred osnovne škole u nas, od ove školske godine, uključena je i "Poštarska bajka" Karel Capeka.

OBLJETNICE

JAGODA TRUHELKA (1864 - 1957)

U hrvatskoj se dječjoj književnosti ističu dvije suvremenice, osebujne pripovjedačice, utemeljiteljice dječje pripovjedačke proze - Ivana Brlić-Mažuranić i Jagoda Truhelka. Prva si je pribavila naziv hrvatskoga Andersena s "Pričama iz davnine", a druga, osječkog Šenoe.

Jagoda Truhelka je gotovo cjelokupno svoje stvaralaštvo posvetila djeci. Bila je učiteljica, a potekla je iz obitelji u kojoj je i djedov djed bio učitelj. Njezina je oca iz Češke doveo u Hrvatsku pedagog Ivan Filipović.

Pred sto godina (1894) Hrvatski pedagoško-književni zbor izdao je njenu knjigu pod naslovom *Tugomila*. Književni kritičari ne smatraju to djelo naročito sretnim početkom, no kasnije nastalu trilogiju *Zlatni danci* (*Zlatni danci* 1918, *Bogorodičine trešnje* 1929, *Dusi domačeg ognjišta* 1930) ocjenjuju uspjelom evolucijom pripovjedačice i visokim dometom pripovjedaštva: "Pripovijetke su u tim zbiricama kao varnice u noći - svaka svijetli za sebe i ima svoju vlastitu sitnu ljepotu, a sve zajedno slijevaju se u cjelovitu puninu slike koju pamtimo." (V.B.)

STJEPAN RADIĆ (1871 - 1928)

Zasigurno nema u nas onoga tko nije čuo za Stjepana Radića, istaknutog političara, utemeljitelja Hrvatske seljačke stranke, stradalog od posljedica atentata u beogradskoj skupštini. No, u njegovu životu bilježimo i zanimljivu činjenicu da je pred sto godina (1894) otišao na studij u Prag, jer je zbog spaljivanja mađarske zastave isključen sa zagrebačkog pravnog fakulteta. Ondje je upoznao i svoju životnu suputnicu Mariju, te je tako svome potomstvu ostavio u nasljeđe čvrstu svezu češke i hrvatske kulture.

Uz praktično bavljenje politikom, Radić je bio i plodan pisac. Pored stručnih radova, poput *Moderna kolonizacija i Slaveni* (1904), *Savremena Evropa ili*

karakteristika evropskih država i naroda (1905), *Današnja financijska znanost* (1908) i dr., iskazao se kao erudit i svestrani intelektualac koji je kritički promišljao ne samo hrvatske prilike. Primjera radi, u djelu *Savremena Evropa ili karakteristika evropskih država i naroda*, razmatra četiri područja evropske kulture, te razlaže:

"Dva su područja centripetalna, jer su ili posvema, ili većinom u granicama staroga rimskoga carstva, izvan kojega je tobože sve sama pustoš i divljaštvo. Druga su dva područja centrifugalna, te se jedno od njih već odavna proširilo do skrajnjih granica zapada, a drugo se u XIX. stoljeću osobito snažno utvrdilo u srednjoj i sjevernoj Aziji.

Prva su se dva područja dugo stapala u jednu cjelinu, te glavna njihova dva predstavnika, i to u razmaku od tisuću godina, vladahu gotovo objema njegovim današnjim polovicama.

Druga su dva područja na prvi pogled ne samo različna, nego po svom glavnom obilježju i oprečna, te se nevjestitu oku čini, da u njima i ne vlada kultura s jednoga te istoga izvora.

Već se domišljamo, da prva dva područja sačinjavaju romanski i germanski narodi, a dva druga Anglosasi, naročito Englezi, i Slavenstvo, a napose Rusija." Potom sumira, "S obćenitijega gledišta, naime po samoj metodi kulturnoga razvoja, Romani i Germani spadali bi u područje revolucije, a Slaveni i Anglosasi u područje evolucije."

Tako kulturna područja dijeli na Romansko sentimentalno (umjetničko), Germansko intelektualno (znanstveno), Anglosasko materijalno (tehničko) i Slavenstvo (moralno) kulturno područje. U zaključku vezanom za Slavenstvo moralno kulturno područje, odriče slavenstvu ulogu spasitelja kršćanske civilizacije, zapadne Evrope, već ustvrđuje da je ono patilo i pati od Azije i od Evrope i samo od sebe. Razlog je položaj, jer premda najbrojnije evropsko pleme koje živi na kud i kamo cjelovitijem zemljištu nego Germani i Romani, Slaveni su na evropskom raskrižju triju svjetova.

Stoga dodaje: "No jošte je više u slavenskoj čudi uzrok slavenskim patnjama: Slaveni ne vole vladara svoje krvi. Zato i propadoše gotovo sve

slavenske države u doba, kad su se ljudi i narodi kupili oko svojih dinastija. A napokon kakogod okretali listove svoje i evropske povijesti, jedno svuda čitamo za se: Bili smo redovno odviše povjerljivi; netko tomu veli, da smo bili predobri, drugi to oštrije zovu narodnom nesvješću i glupošću. Moje je uvjerenje, a to je i svih nepristranih zapadnih mislilaca, da smo mi Slaveni u istinu bolji ljudi od Germana i Romana. Naglašujem: bolji od njih, ali još nismo ni izdaleka dobri, naročito si nismo dobri među sobom. I zato smo zaslužili ono, što nas je stizalo i danas stiže. Mi nismo dakle ničiji mučenici, nego svoji. Ali mučenici jesmo, i to veći, nego i sami mislimo."

Na kraju, valja naglasiti da su ovo razmišljanja s početka ovoga stoljeća, a daljni tijek zbivanja nam je znan, pa ostaje da sami prosudimo Radićevu misao i djelo. (V.B.)

IZLOG KNJIGA

WOUNDED LIBRARIES IN CROATIA
Croatian Library Association,
Zagreb 1993.

U nakladi Hrvatskog bibliotekarskog društva, grupa autora pod uredničkim vodstvom Tatjane Aparac-Gazivoda i Dragutina Katalenca, objavila je posebno izdanje pod nazivom *Ranjene knjižnice u Hrvatskoj*. Na 58 stranica, s brojnom foto-dokumentacijom, predočeni su podaci o stradanju knjižnica u vrijeme agresije na Hrvatsku.

Time je i ovo stručno udruženje pridonijelo sagledavanju posljedica agresije na naše kulturno nasljeđe, a kako je tekst pisan na engleskom jeziku i upoznavanju inozemne javnosti s činjenicama.

Informacija je pregledno predočena po pojedinim regijama Hrvatske, a podaci o oštećenim ili uništenim knjižnicama dati su po vrsti knjižnice uz naznaku štete i poduzetog u postupku obnove. Nažalost, pričinjene su brojne štete na zgradama i knjižnom fondu, što iziskuje golema materijalna sredstva za obnovu, posebice tamo gdje je došlo do posvemašnjeg demolanja knjižnica i njihovih fondova. (V.B.)

PRIJATELJI

JOSEF HANZLIK

Pisati o prof. Josefu Hanzliku, znamenitom češkom i praškom pjesniku srednje generacije, više je nego ugoda. To je prisjećanje i ponovni susret s čovjekom koji nam je, u mnogim burnim (ili bourlive) praškim noćima, znatno prije "baršunaste revolucije", na nebrojene načine iskazivao istinsko prijateljstvo. Prevoditelj, scenarist, uz to i dobri poznavatelj hrvatske povijesti, ugodni je sugovornik. Iako bih se, iza svakog našeg susreta vratio duhovno obogaćen, našla bi se i još koja raritetna knjiga o Pragu koju bi mi poklonio. Jedna mi je ipak najdraža. Mala, svega 67 stranica, ali kakvih! Dakle, naš je Josef još 1966. godine preveo na češki i objavio preko praške "Mlade fronte" zbirku pjesama Tina Ujevića "Žedan kamen na studencu". - "No kluci, vjerujete li mi sada da sam dosta često mislio na Vas, a i nekoliko puta Vas posjetio?" - pitao bi taj nehajno obučeni praški poeta, kafkanijanac, pisac za djecu, po smislu za humor i ponašanju pravi hašekanijanac. S tipičnom praškom kožnom torbom preko ramena, punom pjesama, papira i knjiga, uvečer bi krenuli u Klub književnika, pa malo dalje u "Violu" - poeticku vinarnu, kazališni bife, a na kraju, ukoliko je večer bila posebno uspješna, stigli bi i "u Kravine", kultnu prašku vinarnu, da govorimo o Hašku. Jednostavno, odlazili smo u Prag! Dragi Josefe, voljeli bi te čuti i vidjeti u Zagrebu, na našem Dolcu! Ahoj!

Branko Modlić

Josef Hanzlik je rođen 19.02.1938. g. u Karlovym Varyma. Vlastite stihove i prijevode s ruskog i engleskog publicira od 1959. godine. Piše i za djecu, te filmske i televizijske scenarije. Od 1957. g. živi u Pragu, često putuje po svijetu i sudjeluje na susretima poeta. Do sada je objavio niz zbirki pjesama: Svjetiljka (1962), Bludni kamen (1962), Srebrne oči (1963), Zemlja iza Pariza (1963), Crni vrtuljak (1964), Uskost (1966), Pljesak za Herodesa (1967), Zemlja Euforije

(1972), Požar babilonskog tornja (1981), Gdje je ona zvijezda (1990), Pimpilim pam pam (1981). Posljednja iz ovoga niza je ušla i u obvezatnu lekturu za osnovne škole, a u njenom predgovoru piše: "... za razliku od većine starijih i mlađih dječjih pjesnika, Hanzlik je gradski čak velegradski i praški, današnji i sadašnji. Njegovi stihovi za djecu imaju duha i stila i rječnik 20. stoljeća." Možda se čini manje značajnim, ali vrijedno je spomenuti njegovu veliku stručnost, aktivnost i zaljubljenost u filateliju.

(B.M.)

Umirani Franze Kafky v sanatoriu Kierling

Smich slunce Ticho
Libezne vrcholky her
jako na pohlednici

Prave mu prinesli jahody
banalne sveži jako rty
te prvni lasky kterou nepolibil

A ani ted'
už nemuže polykat
Už se jen diva Jenom usmiva

usmevem vliidnym jako z Knihy Ester
Vraci se domu Do Prahy
k mramorovemu stolku

v pritulnem šeru Malostranske kavarny
anebo naopak
k šilejicimu chlorofylu

vinarny Nebozizek Z vozu lanovky
derou se dychtíve zamilovane pary
Snih pivni peny pronikave zari

Monoplan Bleriot zamava kridly
nad rozsvicenou loukou v Brescii
Italske princezny mu kynou nežnou
dlani

Tak to je tedy smrt
Jak hezke to tu bylo s vami
Presto A diky

Josef Hanzlik

SURADNIČKI KUTAK

ZAPISI JAROSNOG NACEKA

Rano ujutro razveselio me je radijski voditelj. Znete li kako danas ljudi prisizu, pitao je, a potom odmah odgovorio: oni s plaćom od milijun hrđova reći će "tako mi pomogao Bog", oni s 2-3 milijuna "tako mi svega", a oni s 4 i više milijuna "ne pomakao se s ovoga mjesta". Kako je meni i nadalje potrebna Božja pomoć, u svemu, to sam pun nade i vjere kroćio u ralje života.

Na poslu su me razveselili s plaćom obraćunanom po pravilima novoga poreznoga sustava. Su - stav bi trebao znaćiti nekakvo suglasje stavova, no bojim se da nisam suglasan s tanjim džepom. To se, naime, odmah odrazuje na tanjurima kod kuće, koji vrlo lako postaju ne samo lebdeći, zbog slabljenja utjecaja sile gravitacije, već uz malu energetsku pripomoć moje družice i leteći. Pri tome niti moja dječica ne ostaju nevina, pa zavlada pravo ratno stanje. Istina, brzo se urazumimo, potpišemo primirje svjesni ekonomske katastrofe u koju srljamo ukoliko porazbijamo sve u kući, pa se sukladno tomu maksimalno napregnemo da preživimo do sljedeće plaće. To je razdoblje međusobnog pomaganja i nade, a onda pred plaću ponovno izbiju sitne čarke, koje plaća pretvori u otvoreno neprijateljstvo. Tako se izmjenjuju dogovori, primirja i neprijateljstva, kao na pravim ratištima. Ponekad se jave punica i tast, kao mirovni posrednici, dok se moji roditelji drže uporno neutralno, kao promatraći. Agata, moja žena, tvrdi da baš i nisu tako neutralni kako se to meni čini, a ja sam pak siguran da miroljupci posrednici naginju na njenu stranu. Moj brat povremeno iz Češke pošalje kakvu humanitarnu pomoć, ne preizdašnu ali dobrodošlu, a njena sestra iz Njemačke. Do kada će to sve skupa trajati nemam pojma, ali da mi je već dosta, to se samo po sebi razumije.

Uvećer je najzanimljivije. Na TV same reprize naših dogodovština. Ovoga puta usminkane u visoku politiku. Svjetska se politika i dalje koprcu u baruštini ustajalih i otrcanih prepucavanja. Jedina je novost Žirinovski. Je li on stvarno neki

novi žiri za svjetske političare ne znam, ali da je on već nešto viđeno to je sigurno. Nakon glasne objave svoje kampfanje, lunja Europom i traži saveznike. Ne tako davno i ne tako daleko, neki su isto tako glasno govorili, risali nove zemljopisne karte, a onda se toliko uzbezobrazili da su prešli s riječi na djela. Neki su se mali narodi usprotivili tomu, dok su veliki miroljubivo rekli - ma nemojte se svađati, a nećemo ni mi - pa i dalje mirno spavaju. Možda bi im se moglo dogoditi da se iznenada probude, samo da ne bude za njih prekasno.

Ja, pak, sanjam dok spavam. Jagica se tome čudi, a čini mi se da je ponekad zasmeta ukoliko se ne mogu sjetiti što sam sanjao. Imam dojam da tada misli kako joj namjerno prešućujem neke snove, a to bi moglo znaćiti da je ljubomorna. To bi zbilja bilo lijepo nakon tolikih godina braka. Sasvim se po sebi razumije, stvarnog razloga za ljubomoru nema. Tako mi svega. Sad promislite, možemo li nas petero preživjeti od toga svega, pa da ja još imam i ljubavnicu.

Odani vam

Nacek

Tamara

POZIV

Uredništvo "Susreta" poziva sve članove Društva da dostave svoje priloge, kako bi i sljedeći broj bio sadržajno bogat. Otvoreni smo spram svih primjedbi i prijedloga, te očekujemo punu suradnju. Pišite o temama koje vas zanimaju. Prenesite vlastita iskustva i saznanja. Jednostavno, budite aktivnim članom Hrvatsko-ćeškoga društva.

OBAVIJESTI

ĆLANARINA

Odlukom Predsjedništva, upisnina iznosi 1 000 HRD, a ćlanarina za 1994. godinu ukupno 12 000 HRD, odnosno 1 000 mjesećno. Ćdaci, studenti, umirovljenici i nezaposleni imaju popust 50 %.

Plaćanje svakog prvog utorka u mjesecu, u prostorijama Društva od 18-19 sati ili na žiro račun

30102-678-83840 .

Molimo da uplatom ćlanarine pomognete ostvarivanje zajednićkih ciljeva i djelovanje Društva.

NOVI ĆLANOVI DRUŠTVA

Dunja Kucking-Žugić, dr., Zagreb
Manja Hribar, novinar, Zagreb
Barbara Blasin, student, Zagreb
Deny Milakara, student, Zagreb
Ljubica Ćizmić, student, Zagreb
Paula Milas, student, Zagreb
Mile Stanešić, student, Zagreb
Antonija Zitnik, student, Zagreb
Tanja Stipćević, student, Zagreb
Branka Vitez, student, Zagreb
Zdenka Ivković, student, Zagreb
Damir Globan, ing.el., Zagreb
Tomislav Penezić, tehničar, Zagreb
Saša Milinović, tehničar, Zagreb
Sandra Gregorić, student, Zagreb
Romana Penezić, student, Zagreb
Nikolina Ćop, student, Zagreb
Ante Gršković, dipl.ing.el., Zagreb
Martina Korbar, student, Zagreb
Damir Sablić, student, Zagreb
Daliborka Kopćić, student, Zagreb
Jasmina Soćo, student, Zagreb
Duška Boban, student, Zagreb
Alenka Netoušek, student, Zagreb
Miljenko Pajalić, novinar, Zagreb

Izdavać:

Hrvatsko-ćeško društvo, Sekcija za informiranje
Zagreb, Dolac 1/II

Uredili: Vlatka Banek i Božidar Grubišić
Priprema i grafićka obrada: Vlatka Banek

**HRVATSKO - ČEŠKO DRUŠTVO
CHORVATSKO ČESKÁ SPOLEČNOST**

REPUBLIKA HRVATSKA, 41000 ZAGREB, Dolac 1/II, tel. 273-520

PRISTUPNICA

IME I PREZIME: _____

JMBG: _____
(MJESTO ROĐENJA)

ADRESA PREBIVALIŠTA: _____
(STALNA) (poštanski broj) (mjesto) (ulica i k.broj)

(poz.broj) (telefon)

ADRESA BORAVIŠTA _____
(PRIVREMENA) (poštanski broj) (mjesto) (ulica i k.broj)

(poz.broj) (telefon)

ZVANJE: _____ ZAPOSLEN-a _____

ZANIMANJE: _____ NAZIV TVRTKE: _____

ZAINTERESIRAN-a SAM ZA DJELOVANJE U SEKCIJI DRUŠTVA (zaokružiti):

1. Sekcija za kulturu, znanstvene aktivnosti i studijska pitanja, te umjetnost i literaturu
2. Sekcija za društvena pitanja i tijekove
3. Sekcija za poticanje suradnje malih europskih naroda
4. Sekcija za veze i razmjenu informacija i iskustava o gospodarskim pitanjima, proizvodnji, trgovini, razmjeni roba, kooperaciji i privatizaciji
5. Sekcije za zdravstvo, socijalnu i humanitarnu skrb
6. Sekcija mladih i studenata
7. Sekcija za športske aktivnosti
8. Sekcija za informiranje i suradnju s medijima javnog priopćavanja

DATUM: _____ POTPIS: _____

Pristupnicu, molimo, uručite osobno ili pošaljite poštom na adresu društva.